

Naročnikova lista: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., črti leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
reči ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inostranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inzerate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uradništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništrom se meso-
govorili vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprete reklamacije so poštnine prost.
Telefon Interurban št. 115.

128. številka

Maribor, dne 24. oktobra 1924

Letnik XVI.

Pri nas in drugod.

Drugod se sestavljajo vlade iz strank parlamentarne večine. Lahko je pa tudi ena sama stranka na vladi, če ima sama parlamentarno večino ali pa če so še katere druge stranke pristale na njen vladni program ter jo podpirajo. Pri tem se ostro razločuje program stranke in pa program za vladno delo.

Pri nas so pa cela leta vladali Pašičevi radikali ali sami ali pa z raznimi priveski brez prave parlamentarne večine. Parlament je bil dolga leta — kakor pravijo v Beogradu — »okrnjen«, ker je manjkala v njem vedno po ena močna skupina narodnih zastopnikov. Radikali so imeli »večino« od ostanka in če še ta ni bila več sigurna, so se pa pripravljali, da še kako drugo skupino izrinejo ven, ali so pa poslance poslali domov ter vladali brez parlamenta. Radikali smatrajo svoj strankin program za državni program ter hočejo vedno vladati radi svoje stranke in ne radi naroda in države.

Drugod se vlade razširjajo na ta način, da na vladni program vladajoče skupine pristanejo še druge skupine, ki potem brez vsakih pogajanj in pogojev zasedejo na vladi svoji moči odgovarjajoča mesta. Stare vladne skupine novim ne vsiljujejo nobenih točk svojih strankarskih programov in tako se z ozirom na razne državne potrebe znajdejo tudi zelo različne stranke na vladah. Pri tem ni nobenega hujskanja in zavijanja, da bi ta ali ona stranka izdajala svoj program.

Pri nas pa Pašičevi radikali vsem skupinam, pa naj nastopajo samostojno s svojim vladnim programom, ali pa želijo koncentracijo, vsiljujejo svoje strankarsko-programatične točke ter stavijo »pogoje« čisto strankarskega značaja.

Takih zahtev in pogojev pa zapadno-evropske države ne poznajo. Angleški kralj Jurij ni zahteval nobenih pogojev od socialističnega Macdonalda in ko je delavska stranka prevzela vlado, ni nihče vpil o nevarnosti za angleško državo in britansko kraljestvo. Danski kralj ni dolžil Stauringa »defetizma«, ker je predložil zakon o popolni razorožitvi Danske in danski socialisti pred vstopom v vlado še nikdar niso izpolnjevali posebnih pogojev in še nikdar niso s kakimi izjavami omiljevali ali zmanjševali svojega strankinega programa, ki naglašala republikanstvo in nov družabni red. Istotako je brez vseh pogojev in jamstev zasedel švedsko kraljevsko vlado socialist Branting s samimi člani svoje stranke in svojega parlamentarnega kluba, ki je pri volitvah dobil večino.

Zapadni kulturni svet ne dopusti, da bi si kaka politična družba lastila naslove, do katerih nima pravice.

Pri nas si je pa Pašič-Pribičevićeva družba prilastila naziv »narodni blok« — menida za to, ker vodi nasilno politiko proti hrvatskemu in proti slovenskemu narodu ter služi samo srbskim hegemonistom, ki pa med srbskim narodom nimajo večine. »Narodni blok« bi se smel imenovati samo blok parlamentarne večine z Davidovičem na čelu, ker zastopa Srbe, Hrvate in Slovence.

Drugod se največje važnosti in časa posveti delu v parlamentu in parlamentarnih odborih. Parlament in njegovi odbori imajo popolno kontrolo nad delom vlade. V Angliji n. pr. odpade prav malo časa od enega leta na parlamentarne počitnice in na vladne krize in če ena vlada pade, so nove volitve v najkrajšem času in takoj na to začne zopet z delom nova vlada iz novoizvoljenega parlamenta.

Pri nas je pa doba parlamentarnega dela silno kratka ali čisto neznačajna napram dolgi, brezskrajni dobi kriz, pogajanj, rekonstrukcij in vladanja brez parlamenta.

Drugod padejo vlade v parlamentu, če izgubijo njegovo večino, pri nas je pa najhitreje padla vlada, ki je prva razpolagala s pravo parlamentarno večino. Da je padla ta vlada povrh še izven parlamenta, je posebno poglavje, ki ni v navadi v zapadno-evropskih državah. Nemška vlada je sedaj sicer odstopila izven parlamenta, a to zato, ker za svojo notranjo in zunanjo politiko ni imela več večine, nacionalistom pa ni hotela dajati koncesij na škodo nove nemške republiške ustave in dolžnosti, sprejete na londonski konferenci. Z odstopom vlade je bil razpuščen državni zbor in nove volitve bodo že začetkom decembra. Taka ostavka je razumljiva, ni pa razumljiva ostavka vlade, ki ima za svojo dobro in državi ter narodu silno potrebno politiko tudi trdno parlamentarno večino na razpolago.

V zapadno-evropskih državah se odločno odklanjajo izvenparlamentarne sile in nedopustno in nepoklicano vmešavanje v državno politiko je popolnoma onemogočeno. Pri nas pa po poročilu srbskega lista general Živkovič postavlja in odstavlja vlade. Nekdanja Pašič-Pribičevićeva koalicijska vlada je bila njegovo delo. O njegovi ulogi proti parlamentarni Davidovičevi vladi pa pravi list sledeče: »Neki ugledni demokrat je izjavil pisu te beležke, da simpatizira general Živkovič z demokrati. Še v tisti noči pa so posetili generala Živkoviča trije ugledni radikalni poslanci ter so se z njim dolgo časa zaupno razgovarjali. Sedaj se je zgodil za las isti manever. Pred padcem vlade g. Davidoviča se je razgovarjal komandant kraljeve garde z ne-

kimi vplivnimi prvaki radikalne stranke. Rezultat teh razgovorov je znan. Toda račun je plačal g. Davidovič. Isto vlogo, toda pismenim potom, je igral general Uzun-Mirkovič, znan vsled svojih lažljivih poročil. Tudi general Josif Kostič je imel v zadevi svoje prste, da ne pozabimo generala Mirka Milosavljeviča, pomagača Lazice Markoviča. Ti ljudje so skovali načrt za zrušenje vlade g. Davidoviča. To je bilo letos v Vrnjački Banji. Glavno besedo je imel, kakor vedno, Petar Živkovič, ki ga solunski proces intimno veže na osebnost Nikole Pašiča in Ljube Jovanoviča. Razven te usluge se morajo oddolžiti še za čast armadnih in divizijskih generalov. In tako se v našem političnem življenju zopet pojavljajo bele roke in bela brada, oškropljena s staro krvjo...«

Se od drugih srbskih strani se naglašajo, da se izvenparlamentarne in neustavne sile igrajo z vsako vlado, ki ni »njihova«, da vlade postavljajo ter zopet odstavljajo in le za kratek čas dovoljujejo stanje in vlade, ki izgledajo parlamentarno. Upajmo, da nismo, ali vsaj da ne bomo dolgo več tako daleč od vsega, kar tvori temelje državnega življenja v zajedni Evropi.

Politične beležke.

Formalna skupščinska seja. Ker je bila za sredo dopoldne seja narodne skupščine sklicana, se je kljub predpisom poslovnika vršila, dasiravno vlada še ni sestavljena. Za sejo ni bilo nobenega posebnega zanimanja, ker se je vedelo, da je samo formalnega značaja; vendar so ji prisostvovali vsi poslanci. Čeprav je bila čisto kratka, se vendar ni mogla končati brez običajnega nemira in prepire. Poslanec Toma Popovič (radikal) je napram svojemu tovarišu iz džemijetskega kluba poslancu Ahmetoviču uporabil nekaj pristno balkanskih parlamentarnih izrazov. Nazval ga je »svinjo.« Seveda je nastal radi tega velik prepir. Nato je Jovanovič otvoril sejo. Tajnik Alič je prečital zapisnik poslednje seje. Zapisnik je bil sprejet. Nato je Jovanovič obvestil skupščino, da vsled tega, ker je vlada v ostavki, ne more parlament začeti s svojim delovanjem. Prihodnja seja bo sklicana z istim dnevnim redom, čim bo sestavljena nova vlada.

Nasilne spletke in nakane. »Novosti« v Beogradu poročajo: V zvezi s pripravami, s katerimi se skušajo radikali in neodgovorni faktorji dokopati do oblasti, se je vršila v stanovanju Srskiča važna seja, na kateri so sklenili o ukrepih ter radikalne skupine. Poleg neodgovornih oseb so temu sestanku prisostvovali od politikov: Spalajkovič, Kojič, Janič, Krsta Miletič in še nekateri drugi. Na tem sestanku so sklenili, poskusiti se z enim naporom, da se na dvoru izvrši pritisk na rešitev krize. Spalajkoviču so postavili nalogo, da sugerira kroni, da ji preti od boljševizma in Radiča, ki da je boljševiški agent, velika nevarnost. Spalajkovič bo svetoval, da so volitve edini izhod. Aktivnost te skupine, podprta od neodgovornih faktorjev, se manifestira v raznih oblikah. Zdi se, da ima vlada zanesljive podatke, da je dobila v svoje roke tudi listo ministrov, politikov in časnikarjev, ki bi morali biti aretirani v slučaju nasilnega prevrata. Ravno ta skupina se pripravlja, da bo, če se sestane narodna skupščina, motila volitve finančnega odbora in delo narodne skupščine. V tej zvezi je vredno zabeležiti, da je proti dr. Milanu Srskiču končana obtožnica radi velikih zlorab v ministertvu za šume in rude. Ta moment meče jasno luč na aktivnost te skupine, med katero se nahajajo nositelji korupcije. Dolžnost vlade je, da vzame parlamentarizem odločno v brambo in aretirira glavne kolovodje.

Demokratska stranka. Beograjski demokratski listi naglašajo, da je glavna zaslonba sporazuma parlament in da je treba na vsak način obdržati njegovo moč in veljavo. Radič se je na nekem shodu o demokratski stranki takole izjavil: Demokratska stranka se dobro drži, samo da bi bil Davidovič tudi tako hraber kot je pošten. On ni znal povedati: Ne more se zahtevati, da odstopi vlada, ki ima zaupanje parlamenta. Če parlament odstopi, kadar to hoče drugi ustavni faktor, je pravi državni udar, revolucija od zgoraj. To bi bil moral razložiti in ne vprašati: Ali se resno želi, da odstopimo? Ko se je odgovorilo, da se to resno želi, se je pa poklonil in dal ostavko.

Pravo lice radikalskega »sporazuma« zopet enkrat izdaja radikalski in velesrbski »Balkan«, ko piše: »Ta država je nastala proti volji in želji enega dela njenega prebivalstva. Ustanovitelji te države, osvoboditelji, so osvobodili del prebivalstva, ki ni želelo te osvoboditve in ki je v njem zrla zasužnjevanje. Mi nismo bili državniki in praktični politiki, ko smo osvobodjevali robove, ki ne žele svobode, niti osvoboditve iz naših rok. Pravijo, da se zopet dela za nekako koncentracijo. Kakšna koncentracija! Izbite si že vendar enkrat iz svojih glav samoprevaro, da je mogoča koncentracija med krvnikom in žrto, med avstrijansčino in Srbijo, med onimi, ki hočejo to državo, in onimi, ki zmetujejo to državo. Tu je mogoča samo borba za zmago ene ali druge strani, ali pa miren razhod.«

Zmaga zakona — ali sile! Nikdo ne ve, kako bo sedanja kriza končala in kedaj. V obziru tedaj sedanjih pristno

balkanski krizi piše muslimanska »Pravda«: Ta naša sedanja kriza je neobičajna glede vsega. Neobičajna je ta kriza že v svojem nastanku. Pojavila se je brez razloga. Po zakonu, kakor je ustava, in po parlamentarnih običajih kriza ni mogla nastati. V parlamentu je bila večina kot stalno zanesljiva podpora vlade. Iz ravnokar omenjenega vidika ni bilo nobenega razloga za krizo. V slučajih, kakor sedanja kriza, lahko nastane kriza samo tedaj, ako pride do večjega nesoglasja med vladarjem in vlado. Tega tudi ni bilo. Vlada ni namreč prav nič zakrivila, s čimur bi bila izzvala nevoljo krone. Še več, vlada je izvajala program, ki je izražen v njeni deklaraciji in nato je vendar pristal vladar sam. V razmerju med vladarjem in vlado ni razloga za krizo. Nek razlog pa vendar le mora biti. Javnost zahteva pravi vzrok in ga je tudi našla. Glavni razlog za krizo tiči pač v tem, ker so se višji oficirji umešavali v to, v kar bi se nikakor ne smeli in so oni kot predstaviteljske sile izzvali proti vsem zakonom ter običajem današnje krizo. Kakor hitro smo enkrat na čistem, kako je nastala kriza, potem smo si na čistem tudi v vsem ostalem in predvsem tudi glede narave krize. Pravo lice naše krize je podoba sile proti zakonu. Zakon je, da je ta naša država — država Srbov, Hrvatov in Slovencev; sila pa hoče, da je ta naša država — država vojaške oligarhije. Če je bil kedaj zakon v boju s silo, je to v naši sedanjih krizi. Sedaj je še samo vprašanje: Kako se zamore ta kriza rešiti? Drugega odgovora na to vprašanje ni, kakor ta: ali z zmago zakona, ali pa z zmago sile. Kompromisa med silo in zakonom ni, ker vsak kompromis bi ne bil nič drugega, nego zmaga sile. Ako bo zmagala v tej krizi sila, potem bo zašla cela SHS država v abnormalni položaj. Ako se namreč povsopne sila v državi iz svojega položaja in hoče pomagati zakonu, potem se zakon umiče pred silo. Zakon se ne sme boriti s silo. Interes države je pač gotovo ta, da mora biti zakon močnejši od sile!

Do svetli

Albanska vlada pred krizo. Vladi Fan Noli se v Albaniji čimdalje bolj majoje tla pod nogami. Nezdovoljstvo med narodom je vedno večje in Noli ne pomagajo vse proklamacije na ljudstvo, v katerih vlada napada pristasa Ahmet bega, o katerem pravi, da je eksponent Srbije. Albancev ne more pominiti niti novo posojilo v znesku 25 milijonov zlatih lir, katerega je sklenil Fan Noli v Italiji. Nemiri bodo izbruhnili sigurno. Vladne ljudi vedno pira Italija, ki jih oborožuje. V razna mesta je dospel več tisoč pušk in mnogo municije, katera se deli vladnim pristasašem. Ker je Fan Nolijsva vlada pravzaprav samo eksponent Italije, bi tej njen padec sigurno ne bi bil po godu, na drugi strani pa bi Italijani zopet radi imeli v Albaniji nemire, radi katerih bi se aktivno vmešali v albanske notranje razmere ter dobili slednjič toliko zaželjeni protektorat nad to deželo.

Rumunska vlada v krizi. Rumunska vlada je prišla v krizo, ker je moral odstopiti prometni minister radi umazane afeze izdajanja potnih listov za inozemstvo na lastno roko. Prometni minister je s potnimi listi trgoval na veliko, pomagal mu je pa brat, ki je general. V to umazano afero je zapleteno še precej vladnih poslancev in opozicija misli, da bo vsled tega škandala padla cela liberalna vlada.

Notranja kriza v Bolgariji. Meščanski politiki so izvedli zaroto proti zemljoradniški vladi s pomočjo vojaške klike, katero so tvorili domači služeči in bivši oficirji, komiti in Wranglovci. Pod predsedstvom Cankova so se meščanske stranke združile v takozvani »demokratski zagon« in začel se je boj proti zemljoradnikom in proti komunistom. Oficirji, komiti in tudi Wranglovci so se organizirali v »vojno ligo«, ki počenja sedaj tako strašne zločine, da se mnogo politične osebnosti vedno bolj oddaljujejo od režima, ki je popolnoma v rokah »vojne lige.« Ta liga ubija in ropo brez konca in kraja. Začetkoma je bilo meščanskim strankam prav po volji, da padajo zemljoradniški voditelji eden za drugim, sedaj se pa same ne čutijo več varne pred podivjano in krvoločno soldatesko. Člani lige, sami bivši oficirji, so dobili po deželi mesta okrožnih načelnikov in ti ljudje, ki so že vse izrazite nasprotnike sedanjega režima pobili, se ne dajo več ustaviti v klanju in ropanju. V krvoločnem besu polnijo zapore z ljudmi brez izbire, ponoči pa jetnike odvedejo na pokopališče in tam pomorijo. Za žrtvami pa drugi dan izdajajo tiralice, češ, da so pobegnile v Jugoslavijo in Grčijo.

Makedonski morilec pred češkim sodiščem. Morilec bolgarskega zemljoradniškega voditelja Rajka Daskalova v Pragi, član makedonske komitske in teroristične organizacije Čičankov stoji vnovič pred sodiščem in sicer ne pred poroto, ki ga je prvič oprostila, ampak pred sodnim senatom okrožnega sodišča v Taboru. Čičankov je bil prvič sojen pod napačnim imenom Nikolov in bi ga bili že pustili domov, če se ne bi bilo dognalo, da nosi krivo ime

in ne bi bila razveljavljena prva oprostila razsodba. Mornar trdi pred sodiščem, da mu je bil umor zaukazan od samega Todora Aleksandrova in da ga je moral izvršiti. Nastopa zelo predrzno. O prijatelju umorjenega Daskalova, bivšemu bolgarskemu ministru Obovu, pravi, da je tat in da prejema podkupnino, »kar je pri vas (na Češkem) že čisto v navadi.« — Predsednik sodišča je ostro zavrnil tako predrznost.

Proračun Avstrije. Avstrijski finančni minister dr. Kienböck je na seji parlamenta poročal o stanju budgeta za leto 1925. Predvideno je 9.8 milijonov avstrijskih kron izdatkov in 8.6 milijonov K dohodkov. Deficit iznaša 1.2 bilijon K. Vlada namerava deficit izenačiti z izdajanjem novih bankovcev v višini 1.4 bilijona K, tako da bi še preostalo nekaj prebitka.

Armade Male antante. Glasilo češke vlade »Tribuna« prinaša poročilo o mirovnem in vojnem stanju armad Male antante. Čehoslovaška ima v miru 150.000 mož pod orožjem, v vojni postavi 1 milijon, Jugoslavija ima sedaj 135.000 mož, v vojni 1 milijon in Rumunska ima sedaj 125.000 mož, v vojni pa 2.400.000 mož. K učinkovitemu stanju arma Male antante je treba računati tudi Poljsko, ki ima v miru 230.000 mož, v vojni 2 milijona. Mala antanta s Poljsko razpolaga v slučaju vojne najmanj s 6 milijoni močno armado in je torej činitelj, s katerim se mora računati v mednarodnem političnem svetu.

Pred volitvami v Nemčiji. Berlinski listi razpravljajo o mogočnosti združenega nastopa desničarskih strank pri volitvah. Da se združijo nacionalisti z nacionalističnimi levičarji »Völkische«, je prav verjetno, računa se pa tudi s tem, da lahko v ta blok vstopi ljudska stranka, ki je samo na videz republikanska ter se vedno bolj nagiblje na desno. Koliko lahko posamezne skupine in stranke pričakujejo od volitev, se sedaj še ne da reči. Najbolj gotovo je, da katoliški centrum in socialisti pri volitvah ne bodo imeli izgube. Da voditelj centra, državni kancler dr. Marx, ni popustil pred nacionalisti, je stranko zelo priporočilo vsem republikanskim elementom. Socialisti bodo pri volitvah gotovo pridobili na škodo komunistov, ker se bodo volitve vršile v znamenju boja za republiko in bo delavstvo najbrž še enkrat poskusilo s socialisti, da preprečijo navale nacionalistov in monarhistov.

Francozi evakuirajo Ruhr. Evakuacijo Ruhra izvršujejo francoske oblasti še nadalje. Francoske čete so te dni zapustile važno rensko pristanišče Mannheim, katerega so okupirale v začetku leta 1923. Francozi so istakotako že izpraznili Karlsruhe. V vseh izpraznjenih mestih ob Renu so ostale samo male posadke od 15 mož, ki imajo nalogo kontrolirati rečni promet.

Svečana ekshumacija Sienkiewiczovih smrtnih ostankov. Minuli torek se je vršilo v Veveyu v Švici svečana ekshumiranje trupla slavnega poljskega pisatelja Sienkiewicza, katerega bodo prepeljali na Poljsko in pokopali v Varšavi. Truplo so položili v krsto ter ga blagoslovili pred katoliško cerkvijo. Po blagoslovljenju je imel duhovnik nagovor, v katerem je slavil pokojnika kot velikega katoličana in iskrenega domoljuba. Truplo je bilo nato ob ogromni udeležbi ljudstva odpravljeno na kolodvor. V sprevodu se je nahajal sin Sienkiewicza, potem bivši predsednik poljske republike Paderewsky, ravnatelj poljskega zunanega urada Pablikiewicz, poljski poslanik Motelecki, senator Lebriczki, varšavski načelnik Belinski in druge znamenite osebnosti.

Pred novo ustajo v Tripolisu. V Tripolisu je zadnje čase opažati živahno gibanje arabskih plemen, ki se pripravljajo najbrž na novo ustajo proti Italijanom. Na tripolitsko-giptovski meji se tihotaj orožje v velikih količinah. Razni egiptovski trgovci dobavljajo ustašem municijo in orožje. Italijanska vlada namerava radi tega ostro protestirati v Kairi ter zahtevati, da egiptovske oblasti to tihotajpljenje preprečijo.

Izgon Grkov iz Turčije. V Carigradu so turške oblasti aretirale in zaprle nad 1000 Grkov. Nameravajo jih izgnati iz Turčije. Tudi v ostalih delih države je dobilo veliko grških rodbin povelje, da se morajo izseliti. Grški delegat pri Ligi narodov je radi teh mer vložil oster protest.

Demonstracija turškega vojnega brodovja pred turško obalo. Angleška sredozemska flota je dobila hitro povelje, da se koncentrira na Malti ter tamkaj čaka na nadaljnja navodila. Angleško sredozemsko brodovje sestoji iz 8 dreadnoughtov, več križark, 108 torpedovk, 6 podmornic in dveh ladij za letala. Baje je dobilo tudi atlantsko brodovje ukaz, da odpluje na Malto. Obe brodovji skupaj bodo potem demonstrirali ob turški obali v Mali Aziji. S temi demonstracijami namerava Anglija vplivati na Turško, če bi ta še nadalje vstrajala na stališču, da se meje Iraka izravnavajo v njeno korist in na škodo Anglije.

Napad na poljsko poslaništvo v Moskvi. V Moskvi sta bila napadena na železniški postaji tajnik poljskega poslaništva v Moskvi Tarnovski in svetnik istega poslaništva Morenovski. Istega dne se je izvršil v nekem drugem delu Moskve še en napad na dva uradnika istega poslaništva. Tarnovski in Morenovski sta bila težje poškodovana. Poljski poslanik je takoj ostro protestiral ter zahteval satisfakcijo in kaznovanje krivcev. Sovjetska vlada je nato izrazila svoje obžalovanje ter dala garancije, da bodo krivci najstrožje kaznovani.

Zračna zveza Pariz—Moskva. V sredo je odplul iz Pariza zrakoplov proti Moskvi. Vzel je smer Praga—Varšava—Lodz. To je poskusni polet za redno zračno zvezo med Parizom in Moskvo.

tudi ne vsi najemniki. V eni hiši so gospodar in stranke v najlepšem miru, v drugi pa kakor na fronti. Iz tega sledi, da se ne sme vse posestnike in ne vse najemnike meriti z istim merilom.

Dosedanji stanovanjski predpisi so na vsak način pre splošni in neokretni. Pa vsaka naredba — popolna ali nepopolna — izgleda čisto drugače, če se izvaja z duhom in smislom za raznoterosti poedincev, kakor pa če z njo upravlja okoščenebi birokratizem. Ta je gotovo v mnogih ozirih poostiril stanovanjsko stisko. Ne mislimo na gotov kraj in na gotovi stanovanjski urad, ampak govorimo na splošno. Proti stanovanjskim naredbam ne bi bilo nobene spodtike, če bi se pri oddaji stanovanj bolj gledalo na osebo hišnega lastnika in na osebo najemnika ter se po največji možnosti spravljalo skupaj ljudi, ki imajo gotove predpogoje za mirno in sporazumno sožitje. Če bi si posestnik iz kopice prosilcev za izpraznjeno stanovanje v svoji hiši smel enega sam izbrati, bi bilo še najbolje. Ta prosta izbira bi ne prišla navskriž s pobijanjem stanovanjske bede, ki je itak samo na papirju, dokler se ne zida in to v prvi vrsti od države za državne uslužbenice in celo za urade, ki zavzemajo tudi stanovanjske prostore. Stanovanja so itak prostorno določena za večje in manjše rodbine, potem je določena prvenstvena pravica itd. in če bi si hišni gospodar od treh enakoupravičenih prosilcev lahko enega zbral, bi bilo gotovo boljše, kot pa navadno vseljevanje.

Stanovanjski uradi bi lahko bolj poznali hišne lastnike z razpoložljivimi stanovanji in prosilce, da bi take ljudi dajali skupaj, ki kolikor mogoče skupaj spadajo. Če se oddaja dvoje enakih stanovanj, pač ni potrebno, da pride prosilec z malimi otroci v mirno hišico, kjer bi hišni posestnik rad v miru počakal na smrt, dočim dobi druga stranka samih odraslih ljudi stanovanje v hiši, kjer je že dovolj otrok in bi novi nikogar ne motili. Pred leti, ko so se stanovanja toliko pregledovala, je bilo v tem oziru naravnost drastično. Človeka, ki bi sam boljše počutil v preprostem stanovanju nekje v Urbanovi ulici, so spravili v velike sobane na parket, drugega, ki bi za tako stanovanje imel dovolj pohištva in smisla, seveda poleg pravice, so pa stlačili v Splavarsko ulico.

V čudno razdeljena velika stanovanja so pripeljale stranke podnajemnike že s seboj, ali so jih pa dobile, še predno so se začele tudi posamezne sobe uradno obravnavati kot samostojna stanovanja. To je pa kmalu prenehalo kot preveč težavno in zamotano in podnajemniki so postali prosti pred zakonom in pred ljudmi. To prostost pa po veliki večini tudi prav drago plačujejo. Malo jih je, ki ne bi s podnajemnino veliko preplačali cele najemnine svojih stanodajalcev. Med najemniki je po vseh mestih mnogo takih, ki so z oddajanjem sob v podnajem našli vir dobrih zaslužkov. Po naključju, ali kakor koli so dobili velika stanovanja, dočim so velike družine ostale stlačene v malih prostorih, ali pa celo na cesti, in če se lahko podnajemnina prosto določa, kdo bi ne izkoristil prilike, ko se vedno najdejo ljudje, ki radi ali neradi plačajo, kar se zahteva. Od podnajemnine mora najemnik plačati hišnemu gospodarju določene odstotke, pa kako se naj kontrolira, če jih plačuje res od prave velike podnajemnine. Po mestih je v mnogih slučajih razmerje med najemnino celega stanovanja in podnajemnino za eno sobo 100:500 dinarjev in še več. Celo za prazne sobe se zahteva plačilo večkratne cele najemnine. Kaj bodo počeli podnajemniki, če tako razmerje ostane, ko se po novem letu zvišajo najemnine? Za to se nihče ne briga, ker so podnajemniki popolnoma »prosti.« Če se oglašijo podnajemniki, planejo po njih najemniki, hišni posestniki pa hujkajo, mesto da bi vsi trije vsaj toliko sporazumeli, da bi složno zahtevali, naj se zida, zida in zopet zida in to predvsem od strani države.

Onevne novice

BISERNI JUBILANT, ČASTNI KANONIK, DEKAN IN DOKTOR LAVOSLAV GREGOREC UMRL.

Preteklo sredo, dne 22. oktobra 1924, je umrl v Novi cerkvi pri Celju znani jubilar dr. Lavoslav Gregorec. Pogreb blagopokojnega biseromašnika bo v soboto, dne 25. t. m., ob 10. uri predpoldne. Rajni je slavil letos 17. julija biserni jubilej mašništva in sta ob tej priliki prinesla »Straža« in »Gospodar« obširen životopis in opis javnega delovanja rajnega jubilanta, ki je dosegel izvanredno starost. Rojen je bil namreč dne 17. decembra leta 1839 v Desterniku, župnija Sv. Urban pri Ptuj. Ob proslavi mašniškega bisernega jubileja je prejel slavljenc bogzna koliko iskrenih čestitk, ki so mu vse želele zdravje in zadovoljnost do skrajnih mej človeškega življenja. Pred kratkim je bilo razglašeno v »Slovencu«, da se g. jubi-

lant ne počuti več dobro in da je priklenjen na postelj. Dosegel je pač v zmiraj precej krepkem zdravju skoraj skrajne meje človeškega življenja in v sredo mu je ugasnila luč življenja na tem svetu. Kot desetletnemu bivšemu uredniku »Slovenskega Gospodarja« mu kliče ob mrtvaškem odru »Gospodarjeva« sestra »Straža«: Počivaj v miru blaga in skozinsko za duševni in telesni blagor našega naroda delovna slovenska duša!

Pozor na modri križ in položnice! Obnovite pravočasno naročnino! »Straža« stane četrtletno 20 din., mesečno 7 din. — Upravništvo.

Zamorci se hvalisajo, da so čisti. Samostojnih demokratov in radikalov ni pičil nobeden korak Davidovičeve vlade tako v živo, kakor zakon proti korupciji. Radi tega zakona so alarmirali sodateski in sami uprizarjali balkansko ostudne intrige, dokler ni podala Davidovičeva vlada demisijo. Sedaj po padcu vlade pa razglašajo v javnost, da bosta obtožena od strani radikalov in samostojnih demokratov ministra Sušnik in dr. Korošec. »Jutro« poroča z dne 23. t. m. na dolgo o tej obtožnici in pravi: »Danes stoje na ramotnem odru klerikalni ministri in baš samostojni demokrati, ki so jih klerikalci z največjo krvoločnostjo naskakovali, so tudi v najhujšem boju ostali čisti in neomadeževani.« — Znano je namreč, da se je ravno dr. Žerjavovo »Jutro« najbolj balo Davidovičeve vlade in zakona za pobijanje korupcije. Dr. Žerjav je že od tedaj, ko se je začelo v javnosti govoriti o intrigah proti Davidovičevi vladi, stalno v Beogradu, kjer pomaga na vse moči spletkariti proti zakonitosti in obstoju parlamentarizma. In v tem boju, ko je šlo za uzakonitev zakona proti korupciji, se drzne »Jutro« napisati, da so v tej borbi za uzakonitev tega zakona ostali samostojni demokrati čisti in neomadeževani. Ali je »Jutro« pozabilo, da mu je oče na šest mesecev ječe obsojeni in amnestirani gospod dr. Žerjav. Komu se je bolj bati zakona proti korupciji, nego dr. Žerjavu, ki bi se sedaj rad pretvoril iz zamorca v belokožca. Zadnji človek v Sloveniji zna, da Žerjav ne spada v Slovenijo nikamor v družbo, ki velja količkaj za pošteno, ampak je zrel samo še za Balkan, kjer ne gledajo na lopovsko preteklost, ampak samo na židovsko zmoglost prikrivanja najgrših lopovščin. Iste moralne kvalifikacije, kakor je kranjski žid dr. Žerjav, je tudi Wilder, Pribičević, Krizman itd. Naj nam »Jutro« napiše en kratak in vsaj s par stavki verjeten članek, da je njegov oče Žerjav čist in neomadeževan, potem pa bomo proglasili vse policajdemokrate za poštenjake. Dokler bo imelo »Jutro« za očeta najbolj umazanega zamorca dr. Žerjava, potem moramo tudi o njegovih sinovih domnevati, da so zamorčki in je bilo baš sedaj za delovanja Davidovičeve vlade celo slovensko zamorsko kolonijo najbolj strah pred zakonom o korupciji.

Zakaj je PP režim premeščal orožnike? V Gorjanih, v okolici Djakovca, je bil nameščen za občinskega bilježnika neki Marko Milanovič, goreč Pribičevićjanec, ob enem pa velik korupcionist. Za svoj žep je skrbel posebno na ta način, da je preskrbljeval potne liste vojaškim obvezancem, ki še niso odslužili svoj rok. Odpremljal je te vojaške obvezance na skrivaj v Brazilijo. Za Milanovičeve mahinacije je izvedel orožniški narednik v Gorjanih Pavle Pernar. Naznanil je Milanoviča oblastem, toda namesto kaznovanja krivca je prišlo nenadoma povelje, da se mora Pernar premestiti v Vojvodino. Milanovič je imel v stranki vplivne prijatelje, njegov brat je urednik osješkega »Juga«, in posrečilo se mu je izposlovati premeščenje svojega preganjalca. Cela zadeva je prišla sedaj na dan, ko so slučajno odkrili pismo urednika Marjanoviča, v katerem ta naznanja nekemu Ivakiču, da se mu je posrečilo izposlovati premeščenje Pernara.

Sadna razstava v Št. Ilju pri Velenju. Pri nas se je vršil v nedeljo, dne 19. t. m. v šoli lokalni sadni ogled. Razstavilo je 31 posestnikov-domačinov okrog 50 vrst raznega sadja, večina seveda zimskih jabolk. Razstavljeno sadje je pokazalo, da se goji pri nas večina tako sadje, ki ga priporočajo zadnji čas strokovnjaki v gojitev, kakor: bobovec, mašancger, londonski pepinek, cesarjevič Rudolf itd. Obiskovalcev je bilo okrog 300, seveda skoraj samih domačinov, ki se kar niso mogli nagledati okusno razloženega sadja. Prirediteljem je bilo v največje zadoščenje za njih trud to, ko so videli stare očance in osi-vele mamice, kako očaran utis je napravila na njeta prva sadna razstava v njihovi domači vasi. Da pa se je vse tako nepričakovano dobro obneslo, se je zahvaliti v prvi vrsti razstavljalcem, nadalje g. župniku F. Schreinerju, g. Milošu Levstik iz Celja in pa tukajšnjemu trgovcu g. Ivanu Tajnšek, ki je vse to krasno, razstavljeno sadje kupil.

Štajersko sadje prvovrstno. V zadnjem času je prišlo več trgovcev iz Beograda, Bačke in Banata v Slovenske gorice, da nakupijo tukaj sadja, ki je letos prav izvrstno uspelo. Naš kralj je tudi odredil, da bo dobival sadje iz Štajerske in sicer mu bo dobavljal sadje veleposestnik g. Srečko Krajnc iz Slov. gor.

Stanovanjske skrbi.

II.

Zadnjič smo razmotrivali o tem, da ne gre, da bi stanovanjski najemniki na splošno vpili proti hišnim posestnikom in narobe. Enaki niso ne vsi hišni gospodarji in

Že 38 let je

SARGOV

KALODONT

ZOBNA KREMA

nenadkriljivo dobro!

Nerazjasjen umor v Ljubljani. Pred dnevi smo javili o tajinstvenem umorstvu ljubljanskega trgovca Pipana. Policija je aretirala precej oseb, osumničenih umora, toda vse je morala izpustiti radi pomanjkanja dokazov. Preiskava je sedaj krenila v popolnoma drugi smeri in policija je mnenja, da je umor izvršen radi trgovskih vzrokov. Pipan je imel mnogo sovražnikov med trgovci.

Hrvatski seljački dom v Zagrebu gotova stvar. Ravnateljstvo zadruge Hrvatski seljački dom in predsedništvo HRSS je podpisalo dne 3. oktobra začasno pogodbo, dne 15. oktobra pa končno veljavno kupno pogodbo, po kateri preide Papičeva palača v Zagrebu na Akademiknem trgu v lasti zadruge Seljački dom. Kupna cena znaša z opremo vred 46 milijonov kron in izplačanih je bilo takoj 6 milijonov. Takoj po podpisani pogodbi je bil odstranjen s palače Vranicanijev plemiški grb in nadomeščen s hrvatskim. Na pristojno mesto je vklesan snop žitnega klasja s srpom in na najbolj vidnem mestu se blišči napis: »Hrvatski seljački dom.« Sedaj hodijo Radičevi seljaki od vseh strani gledat ta svoj dom in ga občudujejo. Hrvatski seljački dom ima v celem 136 sob. Ta dom bi naj bil nekako politično, prosvetno in gospodarsko središče hrvatskega seljaštva. V tem domu bodo začeli takoj urejevati muzej, v katerem bodo predvsem zbrane hrvatske narodne noše. Razven tega še bo v domu posebna seljaška gostilna in ljudska kuhinja. V posebnih prostorih bodo vsak dan seljakom na razpolago narodni poslanci.

Trasiranje novih prog. Po naredbi železniškega ministrstva se bo pričelo v najkrajšem času trasiranje novih železniških prog: Krapina—Rogatec in Varaždin—Koprivnica. Z graditvijo novih prog se bo pričelo že prihodnje leto ter bo delo hitro gotovo, ker so proge zelo kratke in teko po ugodnem terenu. Zgraditev obeh projektiranih železniških prog bo zelo velikega pomena zlasti za Maribor, ker se bo znatno skrajšala zveza z Zagrebom, odnosno z Beogradom.

Blamaža s špijonsko afero. Znani beograjski krogi so iznašli pred dolgimi meseci veliko špijonsko afero, da bi si skovali orožje proti vodilnim osebam hrvatskega pokreta. Neko mlado žensko slabega glasu Danico Androlič, ki je služila kot pisarica v raznih pisarnah tudi v ministrstvih in pa v upravi Radičevega »Slobodnega doma«, so zaprli kot silno nevarno špijonko v korist Italije in Bolgarije, a njo vred pa tudi enega Bosanca in enega Hrvata, ki je služil kot kapitan v vojski. Androličevo so vlačili po ječah v Zagrebu in v Beogradu, jo mučili in pretepali, da se je že skušala rešiti s samomorom. Končno je pa le spoznala, da je najboljša, če na vse pritrdi, kar hočejo vedeti od nje. Pustila je fantaziji prosto pot ter je pripovedovala, kako ji je dr. Maček v Zagrebu narekoval neka sumljiva pisma na Dunaj. Ko je o tem govorila tudi na glavni razpravi v Beogradu, so jo vprašali, kako ta dr. Maček izgleda. Na to ni vedela odgovoriti. Branitelj je dobro orisal politične nakane s celo afero špijonov, ki pa ne morejo biti špijoni, ker so premalenkosti, in sodišče je vse obtožence opróstilo.

Beg kaznjencev iz kaznilnice. Iz kaznilnice v Sremski Mitrovici so pobegnili pri trganju koruze na kaznilniškem polju trije jetniki, dva Rusa in eden Slavonec. Navallili so menadoma na stražnika ter ga razorožili in zvezali. Nato so pobegnili po koruzi do železnice, kjer so napadli železniškega čuvaja ter mu odvzeli puško in obleko. Tako oboje so spremili Slavonca do njegovega doma, med potjo so pa še oropali nekega trgovca iz Novega Sada. Do sedaj je bilo še vse zasledovanje ubežnikov zaman. Najbrž nameravajo ustanoviti kako roparsko tolpo, s katero bodo zopet nekaj časa plenili po Slavoniji.

Truplo ležalo devet mesecev v vodnjaku. V Krasici, v hrvatskem Primorju, je pred kakimi devetimi meseci neznan kam izginila trgovka Tadejevič. Ker ji trgovina ni baš najbolje uspevala, je zabredla v finančne nepravilike, ki so na njo tako vplivale, da se ji je omračil um. V napadu blaznosti je izginila od doma in vse iskanje je bilo do sedaj brezuspešno. Mislilo se je, da si je vzela življenje, dasiravno trupla dolgo niso našli. Te dni so odkrili grob samomorilke v vodnjaku njene sosedice. Ko je ta črpala vodo iz vodnjaka, je naenkrat privlekla v vedru na svetlo na pol razpadlo človeško roko. Vsa prestrašena je poklicala sosedice, ki so naglo izčrpali ostalo vodo iz plitvega vodnjaka. Na dnu se jim je nudil strašen prizor: našli so truplo že devet mesecev pogrešane trgovke, ki je že popolnoma razpadlo. Zadnji čas so vsi sosedje, ki so hodili v ta vodnjak po vodo, opazili, da ima voda čuden okus in duh. Seveda nato ni nihče prišel, da ima duh od razpadajočega človeškega trupla. Tudi vaški pek je rabil vodo iz tega vodnjaka za mešanje kruha. Čudno, da se voda ni zastrupila.

Ciganske delniške družbe in njihove podružnice. Da so cigani nepoštenjaki in lopovi, to zna vsakdo, ki je kdaj slišal ime cigan. Po Sremu in sploh po južnih krajih so v zadnjem času osnovali cigani cele delniške družbe in njih podružnice. Zadnji čas je namreč po Sremu zmanj kovalo konj in nikdo ni znal, kam da izginjajo. Konečno se je policiji vendarle posrečilo, da je razvozljala to tako skrivnostno zagonetko s konji: Cigani so konje kradli po Sremu. Da bi jih pa oblasti ne izsledile, so pošiljali konje svojim bratom Čuburcem v Beograd, ki so jih tamkaj prodajali. Policija še neprestano preiskuje celo zadevo in vse niti vodijo do Bežanij pri Zemunu. Sremski cigani so imeli za tatvino konj organizirane cele delniške družbe, v bližini Beograda in Zemunu pa podružnice teh družb, ki so vkradeno blago vnovčevali.

Samomor poročnika v Sarajevu. V Logoru kralja Aleksandra je izvršil samomor v svoji pisarni poročnik Stjep. Metaja. Iz vojaške karabinke si je izstrelil kroglo v sence. Na strel se ni nihče v kasarni oziral in šele drugo jutro so našli samomornica ležati s krvjo oblitega in mrtvega. Po trinajst letih najden zločinec. Ne daleč od Osijeku v Petrijevcih je bil te dni aretiran ugleden kmet Jurij Pi-

jetlič. Pijetlič je tudi predsednik okrajne organizacije demokratske stranke in bivši občinski načelnik v Petrijevcih. Ta aretacija je vzbudila veliko senzacijo v Petrijevcih in tudi po okolici. Pijetlič je namreč osumljen, da je pred trinajstimi leti na tajnosten način umoril logarja Vrbanica, katerega so našli nekega jutra mrtvega. Za ubijalcem je tedaj izginila vsaka sled. Radi tega uboja je bil sedaj aretiran Pijetlič in predan sodišču v Osijeku. Pijetliča je izdala neka ženska, s katero je živel dalje časa v intimnih odnosih.

Znižanje železniške tarife. V železniškem ministrstvu se pripravljajo nova železniška tarifa, po kateri bi bile cene za osebni in blagovni promet znižane za 20 do 30 odst. Baje bo stopila ta nova železniška tarifa v veljavo koncem tega meseca.

Podporno društvo slepih je založilo koledar in zapisnik ter ga namerava v kratkem izdati. Z izdajo koledarja namerava društvo slepih pomagati slepim trpinom. Trgovci dobe pri naročitvi navaden popust. Naroča se v založništvu: Podporno društvo slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

iz Maribora.

Bivši župan g. Grčar je obvestil rodbino pokojnega dr. Rosine, da bo občina Maribor prevzela stroške, ki so nastali za pogreb dr. Rosine.

Radio-predavanje in koncert. V soboto, dne 25. t. m. se ob istem času in na istem mestu ponovi Radio-večer, ki je vzbujal prvič v sredo naravnost velikansko zanimanje. Priporočljivo je, nabaviti si vstopnice v predpobji.

Zgodovinsko društvo v Mariboru ima v nedeljo, dne 26. t. m., ob 10. uri dopoldne, v čitalnici Studijske knjižnice (mala kazinska dvorana, 1. nadstropje) svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poročilo odborovo, sprememba društvenih pravil in volitev novega odbora. Udje in neudje so prijazno vabljeni.

Glasbene Matice v Mariboru redni občni zbor bo v ponedeljek, dne 27. t. m., zvečer ob pol 8. uri v društveni dvorani. Na to se člani opozarjajo!

Narodno gledališče v Mariboru. Petek, dne 24. okt.: zaprt. Gostovanje v Celju »Narodni poslanec. — Sobota, dne 25. oktobra: »Mamselle Nitouche« Ab B. — Nedelja, dne 26. oktobra: »Zrinski« Ab E. — Ponedeljek, dne 27. oktobra: zaprt. Gostovanje v Ptuj »Narodni poslanec.«

Stolno prosvetno društvo v Mariboru vabi k predavanju, ki se vrši v petek zvečer ob pol osmih v društveni sobi na Koroški cesti (poleg cerkve sv. Alojzija).

Cercle francais. V soboto, dne 25. t. m., ob šestih zvečer, bo v slavnostni dvorani moškega učiteljskega francosko predavanje. G. profesor R. Martel bo govoril o klasični dobi francoskega slovstva. Vstop prost.

Bivši posestnik v Studencih Matevž Supančič se preseli koncem meseca oktobra iz Maribora v Rajhenburg. G. Supančič pozdravlja še enkrat vse občane v Studencih in prijatelje pri železnici.

Prvenstvena tekma ISSK Maribor — SK Primorje v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 26. t. m., popoldne ob 3. uri na igrišču »Maribora« v Ljudskem vrtu. Sodnik gosp. Kramaršič iz Ljubljane. Predtekma se vrši ob eni uri popoldne istotam med SK Merkur Maribor, komb. ISSK Maribor rezerva. Sodnik g. Nemeč.

Decimalna tehtnica. Od sobote, dne 25. t. m., nadalje je na razpolago na mariborskem mestnem magistratu (v tržnem nadzorstvu, Rotovski trg 6) decimalna tehtnica, na kateri ima glasom sklepa mestnega občinskega sveta mariborskega vsakdo pravico tehtati kupljeno blago proti primerni pristojbini. Tehtalo se bode od 7. do 12. ure dopoldne. Pristojbina znaša za enkratno tehtanje na mali tehtnici 50 para, na veliki 1 din., kontrolno tehtanje je pa brezplačno.

Dušica.

Reman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

»No no!« je pravil Percy brezbrizno. »Vem, kaj hočete reči! Toda povem vam, prav nobene razlike ni med njima! Eden je kakor drugi! In enega si morate izbrati. Nesli ga bode domov, vadili se bode z njim na primer ob kupu sena. Meč je vaša last, dokler ga ne poskusite na mojem telesu, nocoj v štirih dneh na južnih nasipih Boulogna, ko zavzorni večno luč v stolnici —

Torej, gospod! Oba sta enako dolga, oba enako ostra, enako močna! Izberite, prosim!«

Pretkani, lisičji Chauvelin ni vedel, kaj bi storil. Nasilen človek je bil, pretkan in zvit, sredstev ni izbiral, če je šlo za dosego »patrijotičnih« namenov, kraljestvo je zrušil s svojimi tovariši, novo revolucionarno Francijo je postavil na njegovo mesto, kraljevski prestol je prevrgel, kralja umoril, — tukaj pa, oko v oko z dobrovoljnimi, malomarnimi in zaspanimi gizdalinom, je omahoval in se zaman trudil, da bi uganil, kaj se godi za njegovim nizkim, širokim čelom in za globinami njegovih sinjih, dremavih oči —

Leta svojega življenja bi bil dal, da bi zvedel, kako past mu v tem trenutku pripravljajo drzna, neugnana »Dušica«, ko mu ponuja meč zloglasnega Lorenza Cenci —

Ali misli na zastrupljenje —?

Ne, gotovo ne!

Chauvelin je skušal pomiriti svoje strah. Misel na strup Lorenza Cencija v sobah angleškega gentlemana, — ne, taka misel se je zdela nemogoča!

Pa vendar —!

Kaj torej namerava, kake zahrbitve načrte snuje pretkani, vseh zvijač in navihanosti polni Anglež —? Zakaj je tako miren, dobre volje, da, razposajen, — v trenutku, ko gre za njegovo življenje?

Vsekakor je bilo treba poskusiti, prodreti v njegove misli!

Chauvelin je bil predvsem diplomat, znal se je boriti z besedami in pogledi. To orožje je sklenil da poskusi tudi nocoj.

Brezbrizno se je nasmeljal in kazal dobrovoljno veselost, prav po zgledu svojega protivnika. Kakor mimogrede je poltal po enem izmed mečev.

»Ali ste si tistega izbrali?« ga je vprašal Blakeney.

»Hm —! Katerega svetujete, gospod Blakeney? Kateri izmed obeh mečev mislite da je vseh dvesto let najbolje ohranil strup Lorenza Cenci?«

Pa Blakeney ni trenil ni genil. Le široko se je nasmeljal, pol plaho pol bebasto.

Nato pa je dejal ves začuden.

»Ti predrta reč ti —! Na to pa nisem mislil! Prebrisan, preklicano prebrisan —! Kaj pravite, gospodje —? Visočanstvo, kako sodite o tem? Ali nima tale moj podjetni prijatelj zares izvirnih misli? —

Gospod, katerega izberete? Tega ali tega? Pa prosim kmalu, sicer bo mojim prijateljem tule dolg čas —!

(Dalje prihodnjic).

Sodarske pomočnike sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu Fran Repič, sodarski mojster v Ljubljani, Kolezijska ulica 18. 627 4—1

Proda se takoj po ugodni ceni v bogatem kraju zrnja v Slavoniji dobrodoči motorni mlin, ki zmelje v 24 ih urah 1 in pol vagona. Zraven se proda tudi posestvo z hišo in pripadajočimi skladišči. Natančnejše podatke in ceno se izve pri S. Forstnerič, mlinostavsko podjetje, Maribor, Motherjeva ulica 18. 654

Razno zimsko blago za moške in ženske obleke ima na prodaj po znižanih cenah manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor, Glavni trg. 609 6

V Narodnem domu pri novem gostilničarju Osetu je spet zbirališče vseh Slovanov brez razlike strank. Prvovrstna hrana in pijača. Vsi časopisi. Sprejemajo se vsak dan novi abonenti na hrano. 639 5—1

Slikanje sob, napisov, na zid, steklo in les. Moderna in čista izpeljava. Solidne cene. Mnogo priznanj za večja dela. Za vsako delo jamčim. Franc Ambrožič, Maribor, Grajska ulica 2. (Grad.) 648 2

Odeje, koece, posteljno perilo, posteljno perje, barhenti, platno, hlače, preproge prodaja po zelo znižanih cenah manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor, Glavni trg.

Predivo kupuje po najvišjih cenah ali zamenja za gotove vrvi tvrdka Ivan N. Adamič, Maribor, Vetrinjska ul. 20. 613

Sveže kislo zelje najboljši kakovosti priporoča M. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 656 3

Pristna ljutomerska namizna in prvovrstna buteljna vina letnik 1921 in 1923 nudi za takojšnjo dobavo iz svoje zaloge po ugodnih cenah G. Juro Valjak, Maribor. 657

Znižane cene! Zimsko perilo za moške in ženske, nogavice in vse druge potrebščine ima na prodaj manufakturna trgovina Franjo Majer, Maribor, Glavni trg. Znižane cene!

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji »Vrt«, Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor. Največji izbor plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno ukrasno grmovje ter drevje imamo celo. Zahtevajte cenike! 607 10—1

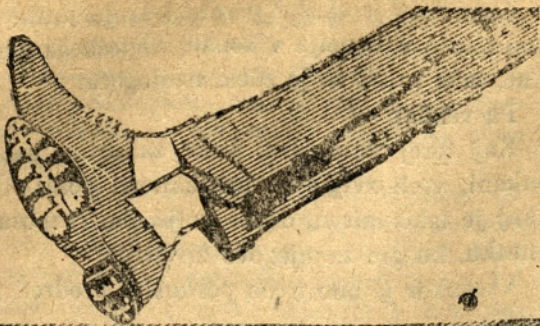
Odeje, velike 145x200 dobro prešite, iz močnega rožnatega kambrika s fino pavolo po D 220—, fini flael porhant D 14 — in razne ostanke po skoro polovični ceni razposilja po pošti: Tekstilbazar, Ljubljana, Krekov trg. Zahtevajte novi cenik! 659 4

Fižol

prepeličar, rudeči in druge vrste kupimo v vsaki množini. Ponudbe z vzorci na Fr. Gorjanc & Cie. Kranj.

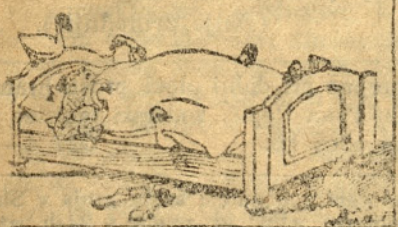
VRVI ZA ZVONOVE

nudi vr- : : Ivan N. Adamič, Vetrinjska varna : : ulica 20

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tih hod,
štedi o Vaše noge in vaše obu-
teve ter so trpežnejši nego u. n. e.

PERJE

za zglavnike, puh
za pernice, žimo,
afrik in cvilih za
žimnice, platno za
prtiče in vse drugo
posteljno perilo, odeje šivane in flanelaste, preproge,
zastore, posteljne in kavne garniture, namizne prte, pro-
daja v velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah vele-
trgovina R. STERMECKI, CELJE, št. 334. Ilustrovani
cenik zastoj! Trgovci engros cene. 481 16

Zobobola ne pozna, kdor negu- je zobe z „ITO“

Strojno mizerstvo

HOCHNEGER & WIHER

Koroška c. 53 MARIBOR Koroška c. 53
se priporoča za izdelovanje pohištva in stavb
kakor vseh v to stroko spadajočih mizar-
skih izdelkov. — Pohištvo za sobe in pi-
sarne trajno v zalogi.

Edini izdelovatelji stiskalnic „Patent Rudl“.
Postrežba točna! Cene zmerne!

SODE

prvovrstne izdeluje in dobavlja hitro, solidno in naj-
cenejše mehanična sodarska delavnica

R. PICHLER-ja SIN MARIBOR,

Frančiškanska ulica 11, v meroizkusnem uradu
Iz seboj prinesenega lesa se vsakovrstni sodi takoj iz-
delujejo. — Popravila hitro in po zmernih cenah.

VOLTA

DOMAČA
ŽARNICA

TOVARNA
VOLTA D. D.
MARIBOR

!! Za ženske in otroke !!

Velika izbira pletenih jopic, bluz, oprsni-
kov, jumperjev, robcev, kostumov, pe-
lerin, kopic, celih oblek, sviterjev,
dokolenic i. t. d., vse lastnega
izdelka in po zelo nizkih
cenah. Vsa naročila
po meri se izvr-
šijo točno
po želji

lastni pletarni

Marije Vežjak

Maribor, Vetrinjska ulica 17.

Bluze se vežejo od 50—80 D.

Gostilna „Pri zlati kroni“

Maribor, Vetrinjska ulica 12

priporoča izborna prvovrstna vina. — Vedno sveža
prvovrstna kuhinja.

Sobe za tužce.

Za zunanje goste z vozovi na razpolago obsežen
hlev za konje.

Cenjenim gostom zagotavljam najboljšo postrežbo
ter prosim za obilen obisk.

Roza Holzknicht,
gostilničarka.

CUNJE

trojaške, sukijene in platne-
ne odpadke, staro železje,
kovano in vilito, glazevino,
inako odpadke veske vrste
kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.
Zamenjam tudi staro železje,
katero je za uporabo, s ko-
vatimi odpadki in vilitina.

POSLOVODJU

traži

TVORNICA

LIMENE, BRAVARSKÉ I ŽELJEZNE
ROBE, U VEĆEM GRADU PO-
KRAJINE. :: PISMENE OPSIRNE
PONUDE SLATI POD SIFROM:
„POSLOVODJA ZA- 3429“
NA „PUBLICITAS“ D. D.
OGLASNI ZAVOD, ZAGREB.
:: GUNDOLIČEVA ULICA 11. ::

Trgovci!

Želite si ohraniti stalno odjemalce, držite v svoji trgovini le naj-
bolje blago, zato prodajte samo in izključno le

CETINA TESTENINE

katere so priznane najboljše!

CETINA je največja in najmoderneje po napolitanskem vzoru
urejena tovarna testenin v Omišu, Dalmacija.

CETINA proizvaja najboljše in radi tega najcenejše testenine,
tekmuje z najboljšimi domačimi in inozemskimi
proizvodi.

CETINA si je osvojila brez vsake reklame vsa glavna tržišča
v tuzemstvu.

CETINA izdelke pozna ves trgovski svet od Maribora do
Bitolja in od Subotice do Cetineja.

CETINA testenine, zaradi zelo velike hranivosti in najboljše
kakovosti, ne smejo manjkati ne na bogati, ne na
siromaški mizi!

CETINA testenine se dobijo v vsaki boljši trgovini!

Glavno zastopstvo:

Stanko Pallaš, Maribor, Koroščeva ul. 5.

Potrjim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je v
sredo, dne 22. oktobra 1924 opoldne, previden s svetimi
zakramenti, v 85. letu izdihnil svojo blago dušo narodni
prvobornitelj prečastiti gospod

Dr. theol. Lavosl. Gregorec
biseromašnik,

kanonik strassburškega koleg. kapitlja, dekan, 40 let žup-
nik v Novi cerkvi nad Celjem, duhovni svetovalec, hišni
profesor bogoslovja, dolgoletni državni poslanec, urednik,
vodlikovan z redom sv. Save IV. step., itd. itd.

Pogreb velezaslužnega narodnjaka in premilega duš-
nega pastirja se vrši v soboto, dne 25. oktobra 1924, ob
10. uri dopoldne.

Nova cerkev, dne 22. oktobra 1924.

Dekanijski duhovniki.